

Παντελής Γεωργογιάννης
Επιμέλεια

60
Διεθνές Συνέδριο

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Ελληνικά ως δεύτερη
ή ξένη γλώσσα

Τόμος II

Πάτρα, 11 - 13 Ιουλίου 2003

Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο
Πανεπιστημίου Πατρών

Πάτρα 2014

Παντελής Γεωργογιάννης
Επιμέλεια

6ο Διεθνές Συνέδριο
με κριτές

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

**Ελληνικά ως δεύτερη
ή ξένη γλώσσα**

Πάτρα, 11-13 Ιουλίου 2003

Τόμος II

Επιστημονική σειρά:
Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση

Πάτρα 2014

Όλα τα αντίγραφα υπογράφονται από τον κάτοχο του copyright.

Copyright ©: Παντελής Γεωργογιάννης

Διεύθυνση: Αντωνίου Οικονόμου 8, 26504 Άγιος Βασίλειος, Πάτρα
Τηλ: +30 6944346420
<http://www.georgogiannis.gr>
E-mail: pantelis.georgogiannis@gmail.com

Τίτλος : Διαπολιτισμική Εκπαίδευση – Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα
Τόμος II

**Επιστημονική
σειρά:** Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση

**Ηλεκτρονική
στοιχειοθεσία:** Ελεύθερο Πανεπιστήμιο Πολιτών - Μελιτζάνη Ειρήνη

ISBN: 978-960-8206-65-6

SET: 978-960-8206-66-3

σ.σ. 498 σχήμα 17,5 X 25 εκ.

Όλα τα κείμενα δημοσιεύονται με ευθύνη των συγγραφέων τους

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε άλλο μέσο, χωρίς σχετική άδεια του κατόχου του Copyright.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Πρόεδρος:

Γεωργογιάννης Παντελής, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Πατρών

Αντιπρόεδρος:

Βεργίδης Δημήτριος, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Πατρών

Ταμίας:

Λάγιος Βασίλης, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Επιστημονικός συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Γραμματέας:

Κουλουρίδη Ουρανία, Πτυχιούχος Τουριστικών Επιχειρήσεων Α.Τ.Ε.Ι. Πατρών, Επιστημονικός συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Μέλη:

Μάντης Νικόλαος, Δρ Πανεπιστημίου Αθηνών - Ψυχολόγος - Διδάσκων Π.Δ. 407/80, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο & Διδάσκων Π.Δ. 407/80, Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Πατρών

Μπομπάριδου Χρυσή, Υποψήφια Διδάκτωρ, Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Πατρών, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Παντελοπούλου Κατερίνα, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε., Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Πίγκα Μαρία, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Ντίλιου Αργυρούλα, Φιλολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Αυγέρη Ιωάννα, Τελειόφοιτος Τουριστικών Επιχειρήσεων Α.Τ.Ε.Ι. Πατρών, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Βουκελάτος Σωτήριος, Απόφοιτος Τμήματος Οικονομίας και Διοίκησης Επιχειρήσεων Ι.Ε.Κ. Πατρών, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Αλεξανδρή Σπυριδούλα, Πτυχιούχος Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Επεξεργασία κειμένων σε Η/Υ:

Αυγέρη Ιωάννα, Πτυχιούχος Τουριστικών Επιχειρήσεων Α.Τ.Ε.Ι. Πατρών, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Πίγκα Μαρία, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Λάγιος Βασίλης, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Επιστημονικός συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Εξώφυλλο:

Λάγιος Βασίλης, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Επιστημονικός συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Αυγέρη Ιωάννα, Πτυχιούχος Τουριστικών Επιχειρήσεων Α.Τ.Ε.Ι. Πατρών, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πανεπιστήμιο Πατρών

Περιεχόμενα

Πρόλογος	13
Διδακτική της Ελληνικής ως Δεύτερης ή Ξένης Γλώσσας	15
«Ξέρετε τι τρώτε; Ελάτε να το μάθουμε» - Η χρήση της επικοινωνιακής προσέγγισης της γλώσσας για την προώθηση της Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας: μια διδακτική πρόταση	17
<i>Σεχίδης Κωνσταντίνος, Εκπαιδευτικός, Μεταπτυχιακός Φοιτητής του Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, Α.Π.Θ.</i>	
<i>Γκόλια Παρασκευή, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφια Διδάκτωρ Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, Α.Π.Θ.</i>	
<i>Ζυγούρη Ελένη, Σχολική Σύμβουλος Π.Ε., Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος, Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, Α.Π.Θ.</i>	
Η διδακτική από απόσταση της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας. HelloNet: μία προσπάθεια	24
<i>Μπουσουλέγκα Αφροδίτη, Επιστημονικός Συνεργάτης Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης, Υποψήφια Διδάκτωρ, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης</i>	
Δημιουργία επικοινωνιακού διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας	33
<i>Καπουρκατσίδου Μαρία, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.</i>	
Τα ποιήματα της ορθογραφίας»: εκπαιδευτικό υλικό για αλλόγλωσσα παιδιά	41
<i>Πολύζος Νικόλαος, Εκπαιδευτικός Π.Ε.</i>	

- Η ελληνική γλώσσα ως δεύτερη ή ξένη στην προσχολική εκπαίδευση: παραγωγή διδακτικού υλικού για διαπολιτισμικά νηπιαγωγεία** 47
*Καραμήτσου Κονδυλία, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, Α.Π.Θ.
Κωνσταντίνεα Παναγιώτα, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, Α.Π.Θ.
Μαρίνου Φωτεινή, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, Α.Π.Θ.
Νίκα Σταυρούλα, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, Α.Π.Θ.
Σίδηρη Ελένη, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, Α.Π.Θ.*
- Η σχέση των αναπαραστάσεων για τη γραφή, των αλλοδαπών - παλινοστούντων μαθητών και της δεξιάτητας παραγωγής γραπτού κειμένου - Μία μελέτη στα Διαπολιτισμικά Δημοτικά Σχολεία** 54
*Καραδήμος Θ. Δημήτριος, Δρ. Γλωσσολογίας Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Εκπαιδευτικός Π.Ε.
Μήτσης Σπ. Ναπολέοντας, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας*
- Εναλλακτικές διδακτικές προσεγγίσεις σε τάξεις υποδοχής ή όταν η μάθηση της γλώσσας συνδυάζεται με τη μάθηση περιεχομένου άλλων γνωστικών αντικειμένων*** 61
*Τρέσσου Ευαγγελία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε., Α.Π.Θ.
Μητακίδου Σούλα, Επίκουρη καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε., Α.Π.Θ.*
- Η Παιδική Λογοτεχνία στη διδακτική σειρά «Πες το Ελληνικά»** 68
Σταθάτου Ξένια, Διδάσκουσα Π.Δ. 407/80, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- «Ο Κόσμος η Αυλή μας» - Α' τάξη. Το Αλφαβητάρι για τα Ελληνόπουλα της Τουρκίας** 74
Δημάση Μαρία, Λέκτορας, Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας & Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών, Α.Π.Θ.
- Διαπολιτισμικότητα και λόγος - λογοτεχνία στην εκπαίδευση. Μια πρόταση διαπολιτισμικής επικοινωνίας και διδακτικής** 78
Πισσαλίδης Βύρων, Λέκτορας Π.Δ. 407/80, Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε., Α.Π.Θ.
- Αναζητώντας τη διαπολιτισμική λεξιλογική ενότητα - Η αξιοποίηση των διεθνισμών στη διδακτική πράξη** 85
Πασσαλής Χαράλαμπος, Δρ. Ιστορίας – Αρχαιολογίας Α.Π.Θ., Εκπαιδευτικός Δ.Ε., Αποσπασμένος στο Τμήμα Λεξικογραφίας, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας
- Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού στο πλαίσιο της μεταναστευτικής και εκπαιδευτικής πολιτικής** 93
Αργυροπούλου Χριστίνα, Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- Η συμβολή της στατιστικής ανάλυσης δεδομένων στη μελέτη της αναγνωστικής δεξιάτητας των αλλοδαπών - παλινοστούντων μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Μία διεπιστημονική μελέτη** 103
*Δρόσος Χ. Γεώργιος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Θετικών Επιστημών, Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης
Καραδήμος Θ. Δημήτριος, Διδάκτορας Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Εκπαιδευτικός Π.Ε.*

Το πολυτροπικό κείμενο στη διδασκαλία της γλώσσας και του πολιτισμού	110
<i>Αργυρούδη Μαρίνα, Δρ. Πανεπιστήμιου France – Comte, Σχολική Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>	
Φαινόμενα ουσιαστικοποίησης στη Νέα Ελληνική	117
<i>Αναστασιάδη - Συμεωνίδη Άννα, Καθηγήτρια Α.Π.Θ. Ευθυμίου Αγγελική, Ερευνήτρια, Ακαδημία Αθηνών Φλιάτουρας Ασημάκης, Υποψήφιος Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης</i>	
Ζεύγη μεταβατικών - αμετάβατων ρημάτων στο λεξιλόγιο αλλοδαπών μαθητών σχολικής ηλικίας: πειραματική μελέτη και διδακτικές συνέπειες	126
<i>Σιούπη Αθηνά, Λέκτορας, Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Α.Π.Θ. Σταυρακάκη Σταυρούλα, Δρ. Α.Π.Θ., Ερευνήτρια University College London Αλεξιάδου Άρτεμις, Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Στουτγάρδης</i>	
Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών των πολυπολιτισμικών τάξεων	135
<i>Πήγκα Μαρία, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης</i>	
Μια Διαπολιτισμική ανάλυση της εικόνας του μετανάστη στη μεταναστευτική Παιδική Λογοτεχνία της Ελλάδας – Case Study	139
<i>Καρασαββίδου Ελένη, Παιδαγωγός, Πολιτισμική Κοινωνιολόγος, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια, Α.Π.Θ.</i>	
Προτάσεις για τη διδακτική αξιοποίηση της λογοτεχνίας στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας	147
<i>Σπηλιώτης Κώστας, Μεταπτυχιακός Φοιτητής, Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ. Τζένου Εύα, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.</i>	
Διαπολιτισμικοί κειμενικοί σταθμοί στην Ελληνική Παιδική Λογοτεχνία	155
<i>Νάτσης Κωνσταντίνος, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφιος Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Αθηνών</i>	
Διαπολιτισμική αγωγή: το Εκπαιδευτικό Δράμα και το Θέατρο στην Εκπαίδευση, παιδαγωγικό εργαλείο παρέμβασης	163
<i>Πιτούλη Γιάννα, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Θεατροπαιδαγωγός, Κάτοχος Μ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Exeter</i>	
Διαβάζοντας τις εφημερίδες στην τάξη... Μια εναλλακτική προσέγγιση διδασκαλίας της Ελληνικής ως ξένης Γλώσσας	169
<i>Γιαννακούλης Νίκος, Ε.Ε.Π., Πανεπιστήμιο Πατρών, Υποψήφιος Διδάκτωρ, ΤΕΠΑΕΣ, Πανεπιστήμιο Αθηνών</i>	
Επικοινωνιακές δραστηριότητες στο πλαίσιο του γλωσσικού μαθήματος	177
<i>Βερβίτης Νίκος, Μεταπτυχιακός Φοιτητής, Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.</i>	
Διδακτική της Δεύτερης ή Ξένης Γλώσσας: Τεχνολογία και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στο Δημόσιο Σχολείο	181
<i>Μπεκίρη Ουρανία, Εκπαιδευτικός Π.Ε. Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Γιολλάση Βασιλική, Εκπαιδευτικός Π.Ε. Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Σπινθουράκη Ιουλία - Αθηνά, Επίκουρος Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Πατρών, Phd</i>	

Η Διδασκαλία της Ελληνικής σε Αλλοδαπούς και Παλινοστούντες Μαθητές στην Ελλάδα 188

Προβλήματα διδασκαλίας της Νεοελληνικής ως μητρικής, δεύτερης και ξένης γλώσσας σε μικτές τάξεις με Έλληνες και αλλοδαπούς μαθητές 190
Αθανασίου Λεωνίδης, Καθηγητής Φ.Π.Ψ., Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Η διδασκαλία της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (Ε.Ν.Γ.) ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας - Η εφαρμογή των διδακτικών μεθόδων των ομιλούμενων δεύτερων γλωσσών στη διδασκαλία της νοηματικής γλώσσας 200
*Μερτζάνη Μαρία, Φιλολόγος, M. Phil, University of Bristol, U.K.
Ήργης Αργύρης, Δάσκαλος, PhD, University of Bristol, U.K.*

Η διδασκαλία των Ελληνικών στα τμήματα αλλοδαπών της σχολής Ικάρων 209
Καραντζή - Ανδρειωμένου Χρυσούλα, Δρ. Τμήματος Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ερευνήτρια Γ' Βαθμίδας, Κέντρο Συντάξεως του Ιστορικού Λεξικού της Νέας Ελληνικής, Ακαδημία Αθηνών

Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας των ομογενών & αλλοδαπών μαθητών/τριών: Στατιστικά στοιχεία από την Περιφέρεια Πελοποννήσου (Έρευνα) 216
*Ξηντάρας Παναγιώτης, Σχολικός Σύμβουλος, Υποψήφιος Διδάκτωρ Π.Τ.Ν., Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Κορκοβέλου Αγγελική, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Κάτοχος Μ.Δ.Ε., Τμήμα Μ.Μ.Ε. & Επικοινωνίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών*

Μπορεί ένα δίγλωσσο μοντέλο εκπαίδευσης να εφαρμοστεί στα σχολεία των κωφών; - Πιλοτικές δίγλωσσες τάξεις στα σχολεία των κωφών - Προς μια δίγλωσση αγωγή 225
*Ήργης Αργύρης, Δρ. Πανεπιστημίου Bristol
Μερτζάνη Μαρία, Φιλολόγος, Κάτοχος Μ.Δ.Ε.*

Αξιολόγηση και πιστοποίηση διδακτικού υλικού: Η περίπτωση της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης 232
Παμουκτσόγλου Αναστασία, Πάρεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Διδάσκουσα Π.Δ. (407/82), Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Παραστάσεις της «πατρώας γης» στο διδακτικό υλικό της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: Η περίπτωση της σειράς «Ανοίγω το Παράθυρο» του Π.Ι. 238
*Παμουκτσόγλου Αναστασία, Πάρεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Διδάσκουσα Π.Δ. 407/80, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Παυλίδης Αντόνιος, Δρ. Κοινωνιολογίας, Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε.*

Πρόγραμμα εργασίας για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας σε ενήλικες 245
Γκολώνη Βασιλική, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Πατρών

<i>Μπαρής Θεόδωρος, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Μεταπτυχιακός Φοιτητής Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Πατρών</i> <i>Αλεξόπουλος Χαράλαμπος, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφιος Διδάκτορας Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Πατρών</i>	
Πρόταση διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος σε μεικτές πολυπολιτισμικές τάξεις	252
<i>Δούβλη Γεωργία, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφια Διδάκτορας Π.Τ.Δ.Ε., Α.Π.Θ. Σταμούλη Αικατερίνη, Εκπαιδευτικός Π.Ε.</i>	
Η εξατομικευμένη μάθηση μέσα σε πολυεθνικές τάξεις Ελληνικών ως ξένης γλώσσας με τη μέθοδο Project: το παράδειγμα της εισαγωγής πολιτιστικών και διαπολιτισμικών στοιχείων στο μάθημα της Γλώσσας	260
<i>Γεωργιάδου Ιφιγένεια, Διευθύντρια Σπουδών, Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού</i>	
Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στη μεταγυμνασιακή βαθμίδα	266
<i>Νικηφοράκη Μαρία, Φιλολόγος, Αποσπασμένη στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Μ.Δ.Ε. Πανεπιστήμιου Αθηνών στην Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία Κατσιμπάρδης Μιχαήλ, Φιλολόγος Αποσπασμένος στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υποψήφιος Διδάκτωρ Τ.Ε.Α.Π.Η. Πανεπιστημίου Αθηνών</i>	
Γλωσσική ικανότητα - Μύθοι και πραγματικότητα	274
<i>Κακαβάκης Δημήτριος, Καθηγητής Δ.Ε., Μεταπτυχιακός Φοιτητής Π.Τ.Δ.Ε.</i>	
Η εκπαίδευση των ανήλικων ελλήνων και αλλοδαπών κρατουμένων	282
<i>Μητούλας Νικόλαος, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφιος Διδάκτωρ Ε.Μ.Π. Τζίκας Νικόλαος, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Ερευνητής</i>	
Ο προφορικός λόγος στο Δημοτικό Σχολείο	289
<i>Στεργίου Γλυκερία, Υποψήφια Διδάκτωρ στον Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος Φ.Π.Ψ., Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Αθανασίου Λεωνίδα, Καθηγητής του Τμήματος Φ.Π.Ψ., Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων</i>	
Η διδασκαλία της πρότυπης ελληνικής γλώσσας για μαθητές - ομιλητές ελληνικών διαλέκτων ισχυρά διαφοροποιημένων από την κοινή ελληνική	297
<i>Βόντσα Βασιλική, Φιλολόγος, Σχολική Σύμβουλος Δ.Ε., Κάτοχος Μ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Saarlandes</i>	
Λέξεις και εκφράσεις με κοινωνιογλωσσικές δυσκολίες και η ένταξή τους στη διδακτική διαδικασία	305
<i>Τσιάμαλος Ηρακλής, Φιλολόγος, Υποψήφιος Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Γάνδης</i>	
Το εκπαιδευτικό υλικό της Ν.Ε.Λ.Ε. Θεσσαλονίκης για το σχολείο εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας στο στρατόπεδο Ασσύρου και η αποτελεσματική χρήση του σε αλλοδαπούς και παλιννοστούντες μαθητές Δημοτικών Σχολείων της Δυτικής Αττικής	311
<i>Κουβούνας Θεοφάνης, Εκπαιδευτικός Δ.Ε.</i>	

Η Ελληνόφωνη Εκπαίδευση στο Εξωτερικό 318

- Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως ξένης σε Σερβόφωνους μαθητές στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο «Πάβλε Στόϊκοβιτς» στο Νις Σερβίας 320**
Κόστιτς - Παχνόγλου Τάμαρα, Φιλολόγος
- Δυσκολίες και προβλήματα προς Διαπολιτισμική Εκπαίδευση Ελληνικών ως δευτερή ή ξένη γλώσσα και ελληνικών σπουδών στην Αμερική 324**
Τσολομίτης Κωνσταντίνος, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Δελαγουάρης
- Διδακτική της ελληνικής γλώσσας στα Τ.Ε.Γ. προσχολικής ηλικίας του εξωτερικού - Μέθοδοι και μέσα 330**
Κουλουμπή – Πάμμον Βασιλική, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφια Διδάκτορας, Συγγραφέας, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Μορφές ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης και η διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας στη Γενική και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην περιοχή Ντανιέτσκ (Μαριούπολη): Περιγραφή και προτάσεις 335**
Ιμαμίδης Νικόλαος, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Αποσπασμένος στο Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών Σπουδών Μαριούπολης
Χρίστου Χάιδω, Φιλολόγος, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Α.Π.Θ., Αποσπασμένη στο Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών Σπουδών Μαριούπολης
- Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Γερμανία 343**
Κούρτης Δημήτριος, Δρ. Συντονιστής Δ.Ε., Γενικό Προξενείο Στουτγάρδης
- Η εκπαίδευση των παιδιών των Ελλήνων μεταναστών στο εξωτερικό με έμφαση την εκπαίδευση των ελληνόπουλων στη Γερμανία**
Ζωγράφου Ανδρέας, Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, Α.Τ.Ε.Ι. Πατρών
- Οι συνθήκες διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στην πολιτεία της αυστραλιανής πρωτεύουσας - Australian capital territory 357**
Δαραής Κωνσταντίνος, Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε., Δρ. Πανεπιστημίου La Trobe Μελβούρνης
- Η ανάπτυξη της «Ολυμπιακής Παιδείας» διαμέσου των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας: περίπτωση μελέτης σε ελληνικό παρειακό σχολείο του Λονδίνου 363**
Κουντούρης Κυπριανός, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφιος Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Κουτρομάνος Γεώργιος, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφιος Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Λονδίνου
Παπαϊωάννου Γεώργιος, Εκπαιδευτικός Δ.Ε., Υποψήφιος Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Λονδίνου
- Αντιλήψεις των μαθητών για το σχολείο τους: εμπειρική έρευνα σε ελληνικά παρειακά σχολεία του Λονδίνου 372**
Σιδηροπούλου Χαραλαμπία, Υποψήφια Διδάκτωρ, Institute of Education, University of London
Δανηλίδου Ευγενία, Υποψήφια Διδάκτωρ, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Α.Π.Θ.

- Από μίαν έκθεση του Εμάντ - Όψεις διδασκαλίας της νέας ελληνικής σε αραβόφωνους** 382
Λαζαρίδης Άρης, Εκπαιδευτικός Δ.Ε., Φιλολόγος, Αποσπασμένος στο Πανεπιστήμιο Αλ-Άζχαρ Καΐρου
- Τα ορθογραφικά λάθη των τούρκων φοιτητών που διδάσκονται τα Νέα Ελληνικά ως ξένη γλώσσα. Συμπεράσματα - προτάσεις** 390
Κιρλήντοκμε Φερχάν, Βοηθός Ερευνητής, Τμήμα Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, Πανεπιστήμιο Άγκυρας
- Τα ελληνικά των παιδιών των Ελλήνων μεταναστών στον Καναδά** 395
Χυτήρη Έλενα - Φοίβη, Δρ. Πανεπιστημίου Τορόντο Καναδά, Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Πατρών
- Επιβίωση της ελληνικής κληρονομιάς και του ελληνικού πολιτισμού στην Αμερική μέσω ελληνικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων** 401
Τσολομίτης Κωνσταντίνος, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Δελαγουάρης
- Η ενσωμάτωση της ηλεκτρονικής τεχνολογίας στην παροικιακή εκπαίδευση στη Μ. Βρετανία στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας – Προοπτικές** 407
*Κρητικός Χρήστος, Τεχνικός Σύμβουλος, Ελληνικό Γραφείο Εκπαίδευσης Μ. Βρετανίας
 Λαμπρόπουλος Νίκη, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφια Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Λονδίνου, Project Manager I.C.T., Ελληνικό Γραφείο Εκπαίδευσης Μ. Βρετανίας*
- Τμήματα μητρικής γλώσσας στο γερμανικό κρατίδιο της Βάδης – Βυρτεμβέργης: προβλήματα - προοπτικές** 417
*Τσακίριδης Βασίλειος, Εκπαιδευτικός Π.Ε. Κάτοχος Μ.Δ.Ε., Ε.Α.Π.
 Ψέμμας Νικόλαος, Εκπαιδευτικός Π.Ε. Μεταπτυχιακός Φοιτητής, Ε.Α.Π.
 Τσαρουχά Χριστούλα, Εκπαιδευτικός Δ.Ε. Φιλολόγος*
- Μορφές και επιδράσεις των πολιτικών εκπαίδευσης για τα τέκνα μεταναστών της ελληνικής διασποράς στο κρατίδιο της Βόρειας Ρηνανίας Βεστφαλίας** 423
Νικολαΐδης Αλέξανδρος, Υποψήφιος Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Bochum
- Δίγλωσσο μοντέλο μέσης εκπαίδευσης - Κρέφελντ** 432
Μπάκα Αδαμαντία, Εκπαιδευτικός Δ.Ε., Χημικός
- Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο Βέλγιο** 438
Απόστολος Αντωνόπουλος, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Αποσπασμένος σε Σχολείο των Βρυξελλών, Πρόεδρος του Συλλόγου Εκπαιδευτικών Benelux
- Η εκπαιδευτική πολιτική της Βρετανίας για τους ελληνόφωνους μαθητές: Ιστορική Αναδρομή - Προβλήματα - Νέες Εξελίξεις** 445
*Γεωργιάδης Φοκίων, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Μεταπτυχιακός φοιτητής
 Δούβλη Γεωργία, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Υποψήφια Διδάκτορας Π.Τ.Δ.Ε., Α.Π.Θ.
 Ζήσιμος Απόστολος, Εκπαιδευτικός Π.Ε., Μεταπτυχιακός φοιτητής, Πανεπιστήμιο Brunel*

Διάδοση της ελληνικής γλώσσας και η διδασκαλία της ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας στο Βέλγιο	453
<i>Σπανός Ν. Χρήστος, Διευθυντής στο Αμιγές Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο Βρυξελλών</i>	
Η Νέα Ελληνική Γλώσσα στο Εθνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο της Ισπανίας	460
<i>Rabon Carmen - Teresa, Καθηγήτρια, Εθνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Ισπανίας</i>	
Μια αποτίμηση του βασικού λεξιλογίου των φοιτητών 8ου εξαμήνου του Τμήματος Νέων Ελληνικών του Πανεπιστημίου Άγκυρας και τα πορίσματα της έρευνας με αντικείμενο την εξακρίβωση των λέξεων που παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες - Ένας συμπληρωματικός κατάλογο	463
<i>Κελαγά Α. Ιμπραήμ, Λέκτορας, Τμήμα Νέων Ελληνικών, Πανεπιστήμιο Άγκυρας</i>	
Επιμόρφωση των αποσπασμένων και των ομογενών Ελλήνων εκπαιδευτικών του εξωτερικού	483
<i>Πίγκα Μαρία, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Λάγιος Βασίλης, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης</i>	

Πρόλογος

Το Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.Δ.ΕΚ.), μετά την μεγάλη επιτυχία των πέντε προηγούμενων διεθνών συνεδρίων με θέμα: "Η Ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση", διοργάνωσε και τη φετινή χρονιά το 6ο Διεθνές Συνέδριο με θέμα: "Διαπολιτισμική εκπαίδευση - Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα".

Η αθρόα προσέλευση των συνέδρων και η προτροπή τους για τη συνέχιση της διοργάνωσης των συνεδρίων καθώς και η μεγάλη συμμετοχή συνέδρων, εισηγητών και ακροατών καθιστούν αναγκαία τη συνέχιση του Συνεδρίου.

Η μεγάλη ανταπόκριση των ενδιαφερομένων στην πρόσκληση του Συνεδρίου, καθώς και η επιτακτική ανάγκη για αλληλοπληροφόρηση στο χώρο της έρευνας και της εμπειρίας, σχετικά με το σημαντικό θέμα της διαπολιτισμικής προσέγγισης και της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε ομογενείς, σε αλλοδαπούς, σε παλιννοστούντες και μετανάστες μαθητές, που είναι εξαιρετικά επίκαιρο σήμερα, επικυρώνει την ανανέωση της ετήσιας συνάντησής μας. Είναι σημαντική η ανταλλαγή διαφορετικών απόψεων και η προσέγγιση των θεμάτων που αφορούν στο χώρο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης όπως διαμορφώνεται τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με τα στοιχεία μας στα έξι συνέδρια που έχουν διοργανωθεί ως τώρα, έχουν παρουσιαστεί 685 εισηγήσεις και έχουν συμμετάσχει περίπου 2.950 σύνεδροι από την Ελλάδα και όλο τον κόσμο. Από τα συνέδρια αυτά έχουν εκδοθεί, συμπεριλαμβανομένων και αυτών του 6ου συνεδρίου, 19 τόμοι πρακτικών, σε σύνολο 7.500 σελίδων περίπου.

Οι σύγχρονες τάσεις της κοινωνίας όπως αυτή διαμορφώνεται, η παγκοσμιοποίηση και η σύγχρονη πραγματικότητα, έχουν δημιουργήσει νέες συνθήκες στον εκπαιδευτικό χώρο που χαρακτηρίζεται από τη διαφορετικότητα των μαθητών, την πολυπολιτισμικότητα και τη γλωσσική ανομοιογένεια. Τα διεθνή συνέδρια του ΚΕ.Δ.ΕΚ., προσεγγίζοντας τα θέματα αυτά και πιο συγκεκριμένα τη διδασκαλία και εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας αλλά και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, μέσα από τις εισηγήσεις των συνέδρων, τις επιστημονικές τους εργασίες, την επικοινωνία τους και τις συζητήσεις που ακολουθούν με την ανταλλαγή απόψεων, γνώσεων και εμπειριών,

συμβάλλουν καθοριστικά στην αντιμετώπιση των συγκεκριμένων προβλημάτων και στον γόνιμο διάλογο στον χώρο της εκπαίδευσης.

Οι εισηγήσεις και οι συζητήσεις του 6ου Διεθνές Συνεδρίου εκδίδονται σε τόμους με τίτλο:

- α) 6ο Διεθνές Συνέδριο, «Διαπολιτισμική εκπαίδευση – Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα», πρακτικά, τόμος I,
- β) 6ο Διεθνές Συνέδριο, «Διαπολιτισμική εκπαίδευση – Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα», πρακτικά, τόμος II,

Τα πρακτικά του συνεδρίου θα εκδοθούν και σε μορφή ειδικού CD-Rom, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα εύκολης πρόσβασης και χρήσης του επιστημονικού υλικού.

Κατά τη διάρκεια του 6ο Διεθνούς Συνεδρίου, μέσα από τις εισηγήσεις και τις συζητήσεις, τέθηκε ως άμεσος στόχος η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών και των αρμόδιων υπηρεσιών σε θέματα που αφορούν στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης και την προώθησή της σε παγκόσμιο επίπεδο, έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η προσφορά τόσο στους ομογενείς του εξωτερικού και τους αλλοδαπούς που θέλουν να μάθουν την ελληνική γλώσσα όσο και στους παλινοστούντες και τους αλλοδαπούς που εγκαθίστανται στην Ελλάδα.

Η Οργανωτική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά τους παρακάτω φορείς:

1. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων: Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας - Διεύθυνση Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας,
2. Υπουργείο Εξωτερικών: Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού,
3. Υπουργείο Πολιτισμού: Τμήμα Συνεδρίων και Εκδηλώσεων,
4. Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας,
5. Πανεπιστήμιο Πατρών: Επιτροπή Ερευνών

για την οικονομική ενίσχυση και τη γενικότερη υποστήριξη τους στη διοργάνωση και πραγματοποίηση του συνεδρίου.

Ευχόμαστε και στο μέλλον να στηρίζουν παρόμοιες προσπάθειες που προσβλέπουν στη διάδοση και την αναβάθμιση της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας.

Ο πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής

Παντελής Γεωργογιάννης

Καθηγητής